

Van thuiszitten naar schoolgaan

intensivering van de thuiszittersaanpak in de regio Utrecht West

Samenvattend onze afspraken

1. Wij verbinden ons in de regio Utrecht-West aan de landelijke ambitie dat in 2020 geen enkel kind langer dan drie maanden thuis zit zonder een passend aanbod van onderwijs en/of zorg. Wij zorgen gezamenlijk voor een sluitende thuiszittersaanpak die in het OOGO Utrecht-West bestuurlijk bekrachtigd is.
2. Onze sluitende aanpak draait om maatwerk voor kinderen, jongeren en gezinnen. Wij werken met hen aan een sterke basis thuis en op school, bieden steun bij opgroeien en ontwikkelen en zorgen voor specialistische zorg en ondersteuning als het moet.
3. De spil van onze aanpak is het 'kernpartnermodel'¹. Uitgangspunt is dat kernpartners² in onderlinge samenhang vanuit eigen verantwoordelijkheid ondersteuning bieden aan kinderen, jongeren en gezinnen met als doel het realiseren van een passend (onderwijs en/of zorg) aanbod.
4. Wij monitoren de resultaten van onze aanpak 8-wekelijks in het overleg tussen samenwerkingsverbanden en Regionaal Bureau Leerplicht (RBL), per kwartaal in het Regionaal Educatieve Agenda-overleg (REA) en jaarlijks in het Op Overeenstemming Gericht Overleg met betrokken gemeenten (OOGO).

¹ De term 'kernpartnermodel' wordt niet binnen alle samenwerkingsverbanden gehanteerd, zo spreekt Passenderwijs van het 'meerpartijenoverleg'. De uitgangspunten en doelstellingen zijn bij alle samenwerkingsverbanden vergelijkbaar.

² Onder kernpartners wordt verstaan: de school, regionaal bureau leerplicht, samenwerkingsverband, jeugdgezondheidszorg (schoolarts/verpleegkundige), uitvoerders jeugdhulpverlening vanuit gemeente.

Inleiding

Gemeenten en samenwerkingsverbanden in Utrecht West hebben tijdens het OOGO van 16 juni 2016 de samenwerkingsagenda passend onderwijs Utrecht West vastgesteld.

In deze agenda staan vier thema's met concrete doelstellingen: preventie en toegang, integraal arrangeren, thuiszitters en aansluiting arbeidsmarkt en participatie.

In deze notitie geven we uitwerking aan de in de samenwerkingsagenda vastgelegde doelstelling van het thema thuiszitters:

- Borgen en evalueren van het regionale thuiszittersprotocol
- Ontwikkelen en integreren van beleid rondom vrijstellingen¹
- Concretiseren van de samenwerking tussen onderwijs, leerplicht (RBL), JGZ en wijkteams

Betrokken gemeenten en samenwerkingsverbanden trekken gezamenlijk op in het voorkomen van thuiszitters.

We hanteren de volgende definitie van thuiszitters:

Een thuiszitter is een leerplichtige (5-16 jaar) of kwalificatie plichtige (16-17) jongere die staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling en langer dan vier weken ongeoorloofd verzuimt (relatief verzuim) of niet staat ingeschreven op een school of onderwijsinstelling (absoluut verzuim).

Wat willen we bereiken?

De samenwerkingsverbanden PO en VO (Passenderwijs, Berseba, RUW en Sterk VO) werken met de vijf gemeenten (Woerden, Oudewater, Montfoort, Stichtse Vecht en De Ronde Venen) regionaal samen aan het terugdringen van verzuim, uitval en thuiszitten.

Onze regio sluit zich aan bij de doelstelling zoals deze landelijk is geformuleerd.

In 2020 zit binnen regio Utrecht-West geen enkel kind of jongere langer dan drie maanden thuis zonder een passend aanbod van onderwijs en/of zorg

Realisatie van onze doelstelling betekent het vergroten van de kansen voor kinderen en jongeren op een sociaal netwerk, maatschappelijk participatie en een goede start op de arbeidsmarkt. We streven ernaar dat ieder kind of jongere in beeld is en een passend onderwijs- en ondersteuningsaanbod krijgt. Dat geldt in het bijzonder voor kinderen en jongeren voor wie door een combinatie van (onderwijs overstijgende) factoren schoolgang geen vanzelfsprekendheid meer is en thuiszitten dreigt of al aan de orde is. Samenwerking tussen onderwijs- en zorgpartners is dan cruciaal.

Met welke aanpak willen we onze doelstelling bereiken?

Het terugdringen van verzuim en thuiszitters binnen de regio Utrecht-West willen we realiseren door in te zetten op de volgende speerpunten:

1. Investeren en steun bieden bij ontwikkeling van een sterke basis thuis en op school
2. Beschikbaarheid van specialistische zorg en ondersteuning indien noodzakelijk
3. Ondersteuning van zorg en onderwijs wordt afgestemd en waar mogelijk geïntegreerd door kernpartners
4. Verantwoorde uitvoering van de wettelijke zorgplicht binnen passend onderwijs³
5. Betrokkenheid van het samenwerkingsverband bij de toetsing van een aanvraag tot vrijstelling

³ Wanneer ouders hun kind met extra ondersteuning op een school aanmelden, heeft deze school de plicht dit kind een zo goed mogelijke plek in het onderwijs te bieden. Als de school zelf geen Passend Onderwijs kan bieden, heeft zij de verantwoordelijkheid om een plek op een andere school te realiseren.

Van thuiszitten naar schoolgaan, intensivering van de thuiszittersaanpak in Utrecht West

Hoe ziet onze aanpak er concreet uit?

Investeren en steun bieden bij ontwikkeling van een sterke basis thuis en op school

Binnen het onderwijs realiseren we een zo hoog mogelijk niveau van basisondersteuning dat binnen elke school voor alle leerlingen beschikbaar is. De definitie van basisondersteuning is beschreven in het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.

De gemeenten organiseren kwalitatieve, voorliggende en preventieve voorzieningen waar elk kind/jongere en/of gezin gebruik van kan maken.

Beschikbaarheid van specialistische zorg en ondersteuning indien noodzakelijk

We realiseren een dekkend aanbod van voorzieningen op onderwijs en zorgniveau waarbij het aangaan van onderwijszorgarrangementen een gezamenlijke verantwoordelijkheid is. De samenwerkingsverbanden organiseren vanuit hun wettelijke taak een dekkend aanbod van onderwijsvoorzieningen. Daar waar de basisondersteuning onvoldoende passend is voor de ondersteuningsbehoefte van een kind of jongere, is extra ondersteuning beschikbaar. De samenwerkingsverbanden beschrijven in hun ondersteuningsplan op welke wijze zij deze extra ondersteuning organiseren.

Gemeenten realiseren een transparante opschaling naar specialistische voorzieningen vanuit de lokale toegang en informeren het onderwijsveld over beschikbaarheid en de wijze van toekenning van deze voorzieningen.

In geval van onderwijszorgarrangementen, stemmen gemeenten en samenwerkingsverband (of de betreffende school) af over de specifieke inzet van de partijen. We zijn ons bewust van onze gezamenlijke verantwoordelijkheid en stemmen gemeentelijk inkoopbeleid met elkaar af indien het zorgpartners betreft die uitvoering geven aan onderwijszorgarrangementen. Denk hierbij aan de onderwijs/behandelcombinaties zoals UMC, De Bascule of Fritz Redl.

Ondersteuning vanuit zorg en onderwijs wordt afgestemd en waar mogelijk geïntegreerd door kernpartners

Kernpartners organiseren structureel overleg waarbinnen onderwijsondersteuning en hulpverleningsplannen op elkaar afgestemd worden. Ter illustratie: Passenderwijs spreekt van 'meerpactijvenoverleg', VO-RUW van 'Groot Overleg' en Sterk-VO van het 'kernpartnermodel'. Van essentieel belang is dat de verbinding tussen onderwijs en lokale toegang tot zorg geborgd wordt en herkenbaar is voor de scholen. Deze brugfunctie wordt lokaal opgepakt waarbij een nadere inhoudelijke afstemming in ontwikkeling is.

Uitgelicht: verbinding onderwijs en zorg (brugfunctie)

	Primair onderwijs	Voortgezet onderwijs
Woerden	JGZ als contactpersoon, Woerdenwijzer benaderbaar door de school	Jeugdhulpwerker gepositioneerd binnen de school, Woerdenwijzer benaderbaar door de school
Montfoort	Jeugdteam benaderbaar door de school	Jeugdteam benaderbaar door de school
Oudewater	Sociaal stadsteam benaderbaar door de school	Sociaal stadsteam benaderbaar door de school
Stichtse Vecht	Jeugdgezondheidszorg (schoolarts/verpleegkundige)	Schoolmaatschappelijk werk gepositioneerd binnen de school
De Ronde Venen	Sociaal wijkteam benaderbaar door de school	Jeugdhulpverlener gepositioneerd binnen de school of Sociaal wijkteam

De betreffende uitvoerder maakt in meer of mindere mate structureel onderdeel uit van het ondersteuningsteam binnen/rondom de school. Daar waar de verbindingfunctie niet in de vorm van een organisatie of persoon is georganiseerd, is voor de scholen duidelijk op welke wijze zij contact kunnen leggen met de lokale toegang tot jeugdhulp.

De kernpartners vertegenwoordigen de belangrijkste leefgebieden in de ontwikkeling van het kind of jongere: onderwijsdeelname, gezondheid, psychosociale ontwikkeling en loopbaanontwikkeling. Zij werken vanuit eigen verantwoordelijkheid samen in een gestructureerde aanpak van signaleren, bereiken, adviseren en begeleiden van deze kinderen/jongeren. De kernpartners zijn aan de school verbonden, vaak aanwezig en werken met de school planmatig aan verbeteringen. Ondersteuning wordt altijd ingezet met ouders en volgens het principe van één kind, één gezin, één plan, één regisseur.

De kernpartners trekken ook samen op in de aanpak van (ziekte)verzuim. Kinderen/jongeren die meer dan gemiddeld afwezig zijn, lopen een grotere kans de school vroegtijdig te verlaten of om thuis te komen zitten. Verzuim kan een signaal zijn van onderliggende problematiek zoals gezondheid, thuissituatie, problemen op school of een combinatie.

Uitvoering van de zorgplicht en thuiszittersprotocol

Binnen het samenwerkingsverband zijn met de schoolbesturen bindende en eenduidige afspraken gemaakt inzake de uitvoering van de zorgplicht. In het ondersteuningsplan is aangegeven op welke wijze deze afspraken vorm zijn gegeven.

Ook zijn regionale afspraken gemaakt over de te ondernemen stappen in geval van thuiszitters. Deze zijn beschreven in onderstaand algemeen protocol. Voor precieze invulling van de acties wordt verwezen naar het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.

Regionale afspraken

- In geval van langdurig verzuim van een leer (kwalificatie) plichtig kind/jongere, vindt melding door de school plaats bij Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) volgens het verzuimbeleid van de school. Tevens wordt het samenwerkingsverband geïnformeerd.
 - De school maakt bij de melding inzichtelijk welke stappen/acties reeds zijn ondernomen en op welke wijze ouders betrokken zijn.
 - De school en/of RBL besluiten of een kernpartneroverleg gewenst is en wie hierbij aanschuiven. Ook het SWV/JGZ (bij ziekteverzuim) kan hier een initiërende rol in nemen.
 - RBL en SWV overleggen structureel over de voortgang van plaatsing van thuiszitters waarbij een overzicht van thuiszitters door beide partijen wordt aangeleverd.
-

Verantwoordelijkheden bij langdurig ongeoorloofd schoolverzuim

School(bestuur)	<ul style="list-style-type: none"> → Schrijft een kind pas uit nadat het elders is ingeschreven; → Meldt langdurig verzuim volgens verzuimbeleid bij RBL; → Maakt inzichtelijk welke stappen reeds door de school zijn ondernomen inzake het langdurig schoolverzuim; → Houdt contact met de thuiszitter en ouders/verzorgers; → Informeert periodiek het SWV en RBL; → Biedt een aangepast onderwijsprogramma aan de thuiszitter; → Neemt initiatief om met betrokken partners (RBL, SWV, JGZ) te besluiten of een kernpartneroverleg georganiseerd moet worden.
Ouders	<ul style="list-style-type: none"> → Zijn verplicht hun kind in te schrijven bij een school of onderwijsinstelling; → Conformereren zich aan het verzuimbeleid van de school; → Houden zich beschikbaar voor overleg; → Stellen zich coöperatief op bij het vinden van een oplossing. → Hebben niet alleen rechten maar ook plichten
Regionaal Bureau Leerplicht (RBL)	<ul style="list-style-type: none"> → Doet onderzoek naar de achtergronden van het schoolverzuim; → Pleegt (wettelijke) interventies naar aanleiding van schoolverzuim; → Organiseert of neemt deel aan het kernpartneroverleg.
Samenwerkingsverband (SWV)	<ul style="list-style-type: none"> → Zoekt na de melding door de school of RBL met betrokken partners naar een oplossing om schoolverzuim op te heffen; → Bespreekt minimaal 8-wekelijks de bij het SWV bekende thuiszitters met RBL met als doel te komen tot een afgestemde aanpak; → Organiseert of neemt deel aan het kernpartneroverleg om te bevorderen dat een snelle en adequate oplossing wordt gevonden.
Jeugdgezondheidszorg (JGZ, van GGD)	<ul style="list-style-type: none"> → Neemt deel aan het kernpartneroverleg indien sprake is van medisch verzuim. → Is een belangrijke partner voor school en ouders als het gaat om duiding van ziekteverzuim.
Lokale team	<ul style="list-style-type: none"> → Draagt zorg voor realisatie van een passend jeughulpaanbod indien noodzakelijk.

Betrokkenheid van het SWV bij de toetsing van een aanvraag tot vrijstelling

Met de invoering van passend onderwijs geldt een zorgplicht voor schoolbesturen. Dit betekent dat schoolbesturen zich dienen in te spannen om te voorzien in een onderwijsaanbod voor alle leerlingen met extra ondersteuning.

De GGD-arts voert op verzoek van RBL een onderzoek uit in het kader van het door ouders aangevraagde verzoek tot vrijstelling. Het is hierbij van belang dat de GGD arts niet zonder meer een vrijstelling verleent maar het SWV en de lokale toegang tot zorg betreft. Dit om na te gaan of een passend onderwijs (zorg) aanbod geboden kan worden.

In het samenwerkingscontract dat de gemeente met de GGD heeft afgesloten is aanvullend opgenomen dat de (onafhankelijk) GGD-arts de aanvraag voor een vrijstelling voorlegt aan het samenwerkingsverband en pas na overleg een advies uitbrengt.

Dit betekent dat concreet de volgende stappen worden genomen:

1. Een vrijstellingsaanvraag die bij RBL binnenkomt wordt voorgelegd aan de GGD.
2. De onafhankelijk arts van de GGD beoordeelt niet alleen de medische aspecten, maar onderzoekt met het SWV of op basis van de onderwijsbehoeften passend onderwijs mogelijk is.
3. Indien een mogelijkheid wordt gevonden om het kind/de jongere (mogelijk in combinatie met zorg) passend onderwijs te bieden, neemt de GGD dit na overleg met het lokale team mee in haar advies. Er wordt geen vrijstelling verleend.
4. Indien ook volgens het SWV op basis van de onderwijsbehoeften geen vorm van passend onderwijs mogelijk is, neemt de GGD dat mee in haar advies. Er wordt een vrijstelling gegeven.

Wat doen we als het niet lukt om een passend aanbod te vinden?

In zeer complexe situaties kan het voorkomen dat kind/jongere, ouders, school en kernpartners er niet in slagen overeenstemming te krijgen over een passende plek met een passend aanbod. In dergelijke situaties zal:

- de directie van het SWV het dossier voorleggen aan de voorzitter van het bestuur van het sSWV (danwel een door het bestuur gemandateerd persoon) indien het een passende onderwijssetting betreft. De opdracht is om binnen 10 werkdagen vanuit mandaat van de schoolbesturen toegang tot een passende onderwijssetting te bieden.
- de directie van het SWV een signaal afgeven naar de verantwoordelijk wethouder indien blijkt dat niet voorzien kan worden in een passend zorgaanbod welke door deskundigen is geadviseerd. De opdracht is om binnen 10 werkdagen de toegang tot passende zorg danwel onderwijssetting toegankelijk te maken met daarbij op redelijke termijn daadwerkelijke uitvoering van de zorg danwel ondersteuning .
- de directie van het SWV een oplossingsgericht gesprek organiseren tussen de voorzitter van het bestuur SWV (of een gemandateerd persoon), het betreffende bevoegd gezag met zorgplicht (indien gewenst) en de betreffende wethouder indien het een passend onderwijszorgarrangement betreft.

Let op: bovenstaande wordt alleen uitgevoerd als:

- de directeur van het betreffende SWV de uitvoering van de binnen het SWV opgestelde richtlijn voor plaatsing heeft getoetst en akkoord heeft bevonden.
- voldaan is aan uitvoering van de wettelijke zorgplicht door de schoolbesturen.
- sprake is van het niet beschikbaar zijn van een passend aanbod⁴.
- de manager sociaal domein geen oplossing gevonden heeft en opschaling naar de wethouder noodzakelijk is.

⁴ In geval ouders niet akkoord zijn met het geboden passend aanbod, zijn in het uiterste geval diverse klachtenregeling van toepassing

De voorzitter van het bestuur van het SWV en/of de betreffende wethouder hebben bestuurlijk mandaat van de samenwerkingsverbanden en gemeenten binnen de regio Utrecht West om tot een passende oplossing te komen indien kind/jongere, ouders, school en kernpartners er niet in slagen overeenstemming te krijgen over een passende plek met een passend aanbod.